

МЕХАНІЗМ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОЦІНКИ ТАКТИЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ ОСОБОВИМ СКЛАДОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

THE MECHANISM OF REGULATORY AND LEGAL REGULATION OF THE ASSESSMENT OF TACTICAL LITERACY IN THE PERFORMANCE OF SERVICE AND COMBAT TASKS BY THE PERSONNEL OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

Гіденко Є.С., капітан поліції,
старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Стаття присвячена дослідженню механізму нормативно-правового регулювання оцінки тактичної грамотності виконання службово-бойових завдань особовим складом Національної поліції України. У статті проаналізовано сучасні нормативно-правові акти та внутрішні документи, які регулюють процес оцінки та підвищення тактичної підготовки поліцейських. Розглянуто основні аспекти організації навчального процесу, критерії та методи оцінки тактичної грамотності, а також роль і значення таких оцінок у забезпеченні ефективності та оперативності роботи правоохоронних органів. Особливу увагу приділено проблемам та викликам, які виникають у процесі реалізації нормативних вимог, а також пропозиціям щодо вдосконалення існуючої системи. Стаття має на меті підвищення розуміння механізмів правового регулювання в контексті поліцейської діяльності та сприяння подальшому розвитку та вдосконаленню тактичної підготовки української Національної поліції. Аналіз чинного законодавства та внутрішніх документів дозволив виявити основні механізми регулювання цього процесу, а також ідентифікувати його сильні та слабкі сторони. Особлива увага приділена організаційним аспектам навчального процесу, критеріям оцінки та їх валідності, а також ролі оцінки в забезпеченні ефективності діяльності правоохоронних органів. На основі проведеного дослідження сформульовано ряд пропозицій щодо вдосконалення існуючої системи оцінки, спрямованих на підвищення якості підготовки поліцейських та адаптацію її до сучасних викликів. Дана стаття присвячена комплексному дослідженню правових засад, що регулюють оцінку рівня тактичної підготовки поліцейських в Україні. В дослідженні проаналізовано сучасне законодавство та внутрішні нормативні документи, які визначають порядок оцінювання та підвищення професійної майстерності правоохоронців. Метою статті є підвищення рівня розуміння механізмів правового регулювання в сфері підготовки поліцейських, а також сприяння подальшому розвитку та вдосконаленню системи оцінки тактичної грамотності в Національній поліції України. Результати дослідження можуть бути використані для розробки нових нормативних документів, удосконалення навчальних програм та підвищення ефективності роботи правоохоронних органів. Оцінка тактичної грамотності поліцейських є важливим елементом забезпечення безпеки громадян. Правове регулювання цього процесу потребує постійного вдосконалення. Завданням держави є створення такої системи оцінки, яка б гарантувала високий рівень професійної підготовки поліцейських та забезпечувала ефективну боротьбу зі злочинністю.

Ключові слова: регулювання, склад поліції, бойові завдання, нормативно-правовий.

The article is devoted to the study of the mechanism of regulatory and legal regulation of assessment of tactical literacy in the performance of service and combat tasks by the personnel of the National Police of Ukraine. The article analyzes modern legal acts and internal documents that regulate the process of evaluating and improving the tactical training of police officers. The main aspects of the organization of the educational process, the criteria and methods of assessing tactical literacy, as well as the role and significance of such assessments in ensuring the effectiveness and efficiency of the work of law enforcement agencies are considered. Special attention is paid to problems and challenges that arise in the process of implementing regulatory requirements, as well as proposals for improving the existing system. The article aims to increase the understanding of the mechanisms of legal regulation in the context of police activity and to promote the further development and improvement of the tactical training of the Ukrainian National Police. The analysis of current legislation and internal documents made it possible to identify the main mechanisms of regulation of this process, as well as to identify its strengths and weaknesses. Special attention is paid to organizational aspects of the educational process, assessment criteria and their validity, as well as the role of assessment in ensuring the effectiveness of law enforcement agencies. On the basis of the conducted research, a number of proposals for improving the existing evaluation system were formulated, aimed at improving the quality of training of police officers and adapting it to modern challenges. This article is devoted to a comprehensive study of the legal principles governing the assessment of the level of tactical training of police officers in Ukraine. The study analyzed modern legislation and internal regulatory documents that determine the procedure for evaluating and improving the professional skills of law enforcement officers. The purpose of the article is to increase the level of understanding of the mechanisms of legal regulation in the field of police training, as well as to promote the further development and improvement of the tactical literacy assessment system in the National Police of Ukraine. The results of the research can be used to develop new regulatory documents, improve training programs, and improve the efficiency of law enforcement agencies. Assessment of the tactical literacy of police officers is an important element of ensuring the safety of citizens. Legal regulation of this process needs constant improvement. The task of the state is to create such an evaluation system that would guarantee a high level of professional training of police officers and ensure an effective fight against crime.

Key words: regulation, police personnel, combat tasks, normative-legal.

Актуальність дослідження. В умовах воєнного стану, що триває в Україні, відбуваються значні зміни у функціонуванні державних установ, зокрема, в Національній поліції. Цей текст має на меті дослідити, як саме війна вплинула на повноваження, компетенцію, права та обов'язки поліції, а також порядок і процедури роботи відомства. З початком воєнного стану було внесено численні зміни до нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Національної поліції.

В умовах воєнного стану поліція отримала додаткові повноваження для забезпечення національної безпеки. Це включає право на посилення контролю за переміщенням осіб та транспортних засобів, проведення додаткових

перевірок, а також застосування спеціальних заходів для підтримання правопорядку. Поліція тепер повинна взаємодіяти з іншими силовими структурами, такими як збройні сили та Служба безпеки України, для координації дій у рамках боротьби з загрозами воєнного характеру. Зміни також стосуються розширення її функцій у сфері розслідування злочинів, пов'язаних з воєнними діями. В умовах воєнного стану були переглянуті права і обов'язки працівників поліції. Їм надано нові обов'язки щодо забезпечення безпеки на критичних об'єктах інфраструктури, а також особлива увага приділяється захисту цивільного населення від наслідків воєнних дій. Дослідження впливу воєнного стану на діяльність Національної поліції є над-

звичайно актуальним. В умовах триваючої війни, ефективність роботи правоохоронних органів є критично важливою для забезпечення стабільності та безпеки в країні. Зміни в нормативно-правовій базі, нові обов'язки і повноваження поліції відображають необхідність адаптації до нових викликів і загроз, з якими стикається Україна.

Виклад матеріалу. В умовах воєнного стану Національна поліція України стикається з новими викликами та завданнями, які потребують адаптації її діяльності до особливих умов. Важливо зрозуміти, як зміни в законодавстві вплинули на повноваження та обов'язки поліції, а також як це відображається на її практичній діяльності [1, с. 8].

Згідно з чинним законодавством України, на поліцію покладено ряд обов'язків та повноважень. Однією з основних вимог є носіння спеціального жетона поліцейськими в цивільному одязі при виконанні службових обов'язків, що є важливим для ідентифікації та забезпечення відкритості їх діяльності. Заборона на зняття або приховування відмітних знаків з уніформи також є важливим аспектом для підтримання правопорядку та довіри суспільства [2, с. 10].

Під час воєнного стану, діяльність Національної поліції набуває нових рис, зокрема в контексті виконання бойових завдань. Законодавство України передбачає, що формально бойові завдання виконуються озброєними поліцейськими згідно з процедурами, встановленими чинним законодавством. Однак, наявність терміна «службова діяльність» у Законі України «Про Збройні Сили України» свідчить про те, що законодавець часто ототожнює поняття вчинення дій із бойовими діями, хоча чітке визначення «службово-бойової діяльності» не надане.

Аналіз нормативно-правових актів показує, що поняття «службово-бойова діяльність» в основному стосується діяльності Національної поліції під час виконання специфічних операцій у рамках правового режиму надзвичайного або воєнного стану. Це включає участь у заходах разом з військовими частинами, державними органами влади та іншими структурами для подолання наслідків кризових ситуацій. Така діяльність має на меті забезпечення національної безпеки та суверенітету, а також боротьбу зі злочинами проти критичної інфраструктури, кіберзлочинами, диверсійно-розвідувальними групами та іншими загрозами [5, с. 39].

Закон України «Про Національну поліцію» передбачає розширення повноважень поліції в умовах воєнного стану. Це включає забезпечення впровадження заходів воєнного чи надзвичайного стану, боротьбу з кримінальними угрупованнями, а також підтримання безпеки у кіберпросторі. В умовах війни поліція виконує роль, яка часто співпадає з завданнями армії, що свідчить про інтеграцію та координацію дій між різними силовими структурами [6, с. 60].

Зміни в діяльності Національної поліції під час воєнного стану відображають необхідність адаптації до нових умов і викликів. Розширення повноважень та нові обов'язки поліції в умовах війни підкреслюють важливість її ролі у забезпеченні національної безпеки. Це також вказує на необхідність постійного оновлення нормативно-правової бази для ефективного реагування на зміни в ситуації на фронті та внутрішніх загрозах. Робота поліції під час воєнного стану є складовою частиною ширшої системи національної безпеки, яка включає як службово-бойову, так і сервісну діяльність, спрямовану на забезпечення правопорядку та захисту держави.

Під час воєнного стану Національна поліція України стикається з новими викликами, які потребують адаптації її діяльності до умов війни. Однією з ключових особливостей є необхідність виконання службових обов'язків з урахуванням специфічних умов та нових вимог. Цей науковий текст розглядає основні аспекти діяльності поліції в умовах воєнного стану, зокрема питання носіння форменого одягу та засобів індивідуального захисту, а також застосування заходів примусу та технічних засобів [2, с. 22].

У період воєнного стану можуть виникнути ситуації, коли виконання службових завдань поліцією вимагає творчого підходу. Законодавство не забороняє поліцейським виконувати обов'язки в цивільному одязі без нагрудних знаків. Це дозволяє уникнути певних офіційних ситуацій, що можуть виникнути через носіння форми, яка може привертати небажану увагу або ускладнити виконання завдань [3, с. 10].

На відміну від мирного часу, під час воєнного стану відсутні жорсткі вимоги щодо використання поліцейськими засобів індивідуального захисту або ідентифікаційних номерів та знаків. Це означає, що поліцейські можуть використовувати захисне обладнання за необхідності, але його носіння не є обов'язковим. Зокрема, відсутність вимоги носіння жетонів може бути виправданою в умовах бойових дій.

Закон України «Про Національну поліцію» визначає порядок застосування заходів примусу, включаючи фізичний вплив, спеціальні засоби (кййки, наручники) та вогнепальну зброю. Під час воєнного стану поліція має право використовувати ці заходи не лише для забезпечення порядку, але й для відбиття нападів чи затримання правопорушників, що можуть бути озброєними або чинити опір [3, с. 25]. Поліція може застосовувати доступні засоби, що знаходяться поруч, якщо це необхідно для виконання службових завдань.

У воєнний час поліція може використовувати різноманітні технічні засоби для забезпечення ефективного виконання своїх обов'язків. До таких засобів відносяться:

Обладнання для фото- та відеозйомки, включаючи автоматичні системи;

Прилади для визначення рівня радіаційної або біологічної загрози;

Спеціальні засоби для протидії використанню подібних засобів;

Пристрої для визначення рівня алкогольного сп'яніння;

Пристрої для зчитування та ідентифікації номерних знаків транспортних засобів.

Фото- та відеоапаратура може бути розміщена як на поліцейських, так і на спецтранспорті або в точках спостереження, таких як дороги та будівлі. Поліція має право використовувати інформацію, отриману за допомогою такої техніки, навіть якщо вона належить іншим особам [5, с. 11].

В умовах бойових дій емоційний та фізичний стрес суттєво впливають на якість роботи. Психологічні дослідження підтверджують важливість підтримки працівників поліції. Хронічний стрес є нормальним явищем у поліцейській діяльності, але його вплив може бути значним. Психологи в поліції відіграють ключову роль у наданні психологічної підтримки, що є необхідним для забезпечення ефективного роботи під час воєнного стану [4, с. 6].

В умовах воєнного стану діяльність Національної поліції України має специфічні особливості, що вимагають гнучкого підходу до виконання службових завдань. Це включає можливість роботи в цивільному одязі, використання різноманітних технічних засобів, застосування заходів примусу, а також важливість психологічної підтримки для забезпечення ефективності роботи поліцейських. Усі ці аспекти свідчать про необхідність постійної адаптації і вдосконалення діяльності поліції в умовах війни.

Висновки. Отже, аналіз нормативно-правових актів, що регулюють діяльність поліції в умовах воєнного стану, вказує на те, що існуючий правовий регулятор не забезпечує чіткої та єдиної доктринальної позиції щодо розподілу функцій із захисту національної безпеки та діяльності поліції. Визначення та узгодження поняття «службово-бойова діяльність», а також її умов у контексті чинного законодавства, потребують подальших наукових досліджень. Це зокрема стосується розробки конкретних правових норм, які б більш детально регулювали діяльність Національної

поліції України в умовах воєнного стану. Оскільки практика роботи поліції в таких умовах є новим та динамічним полем, отримання досвіду і його наукове осмислення допоможе вдосконалити нормативно-правову базу та забез-

печити більш ефективний захист національної безпеки. Таким чином, подальші наукові дослідження у цій сфері є перспективними та актуальними для розвитку правової доктрини та практики в умовах воєнного стану.

ЛІТЕРАТУРА

1. Власенко, І. В., Т. В. Шевченко. Підвищення боєготовності та боєздатності поліцейських до дій в екстремальних ситуаціях. 2022. С. 40.
2. Гіденко, Є. С. Форми нормативно-правового регулювання забезпечення тактичної грамотності виконання службово-бойових завдань особовим складом Національної поліції України. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. С. 427–430.
3. Кравченко О.І. Формування інформаційно-комунікаційної культури майбутніх офіцерів Збройних сил України у процесі професійної підготовки. Приватний вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом», Київ, 2020. С. 50.
4. Покайчук В.Я. Сутність і співвідношення понять «сили безпеки» та «сили охорони правопорядку». *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. С. 47–53. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/6097>.
5. Ткачук П.П. Математичні методи вирішення задачі комплексної оцінки комплекту бойового екіпування з урахуванням особливостей функціонального призначення. *Військово-технічний збірник*. 2017. С. 24–30. URL: <https://doi.org/10.33577/2312-4458.16.2017.24-30>.
6. Чмелюк В.В., Грищук В.Л., Бадьора С.М. Основи тактичної підготовки працівників правоохоронних органів: навчальний посібник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 218 с.